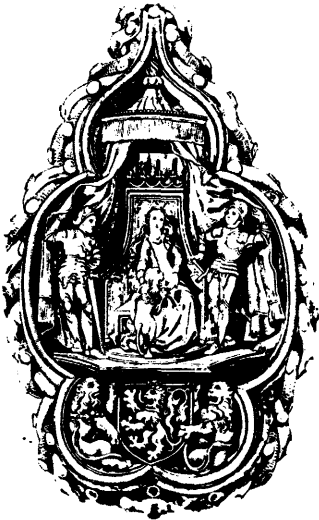

GHENDTSCHÉ-TYDINGHEN

Maandblad van de Heemkundige en Historische Kring v.z.w.
« GENT »

Jg. 2 n° 4

april 1973

INHOUD

Voordracht en illustratie	71
De kantwerkscholen in de 19e eeuw	72
Jean Ray en het Oude Gent	78
Brief van de Heer Burgemeester	80
Metro or not metro?	80
Uit de Gentse pers	83
Bibliografie van Gent en de Stadsbibliotheek	84
Provinciale prijzen voor heemkunde. Dr. P. Rogghé	88
Vraag en antwoord	89
Varia	91
Bibliografische Sprokkelingen	91
Gent in de spiegel van zijn dagbladen	92
Bibliotheek en archief	92
Aanvullende ledenlijst	93
Verbond voor heemkringen	93

Verantw. uitgever:
G. Hebbelynck
Voorhoutkaai 40
9.000 GENT

Elke auteur is alleen
verantwoordelijk voor
zijn bijlage

Sinds 1860 waarborgt het Gemeentekrediet

- volledige zekerheid
- hoge rentevoeten
- uitstekende diensten

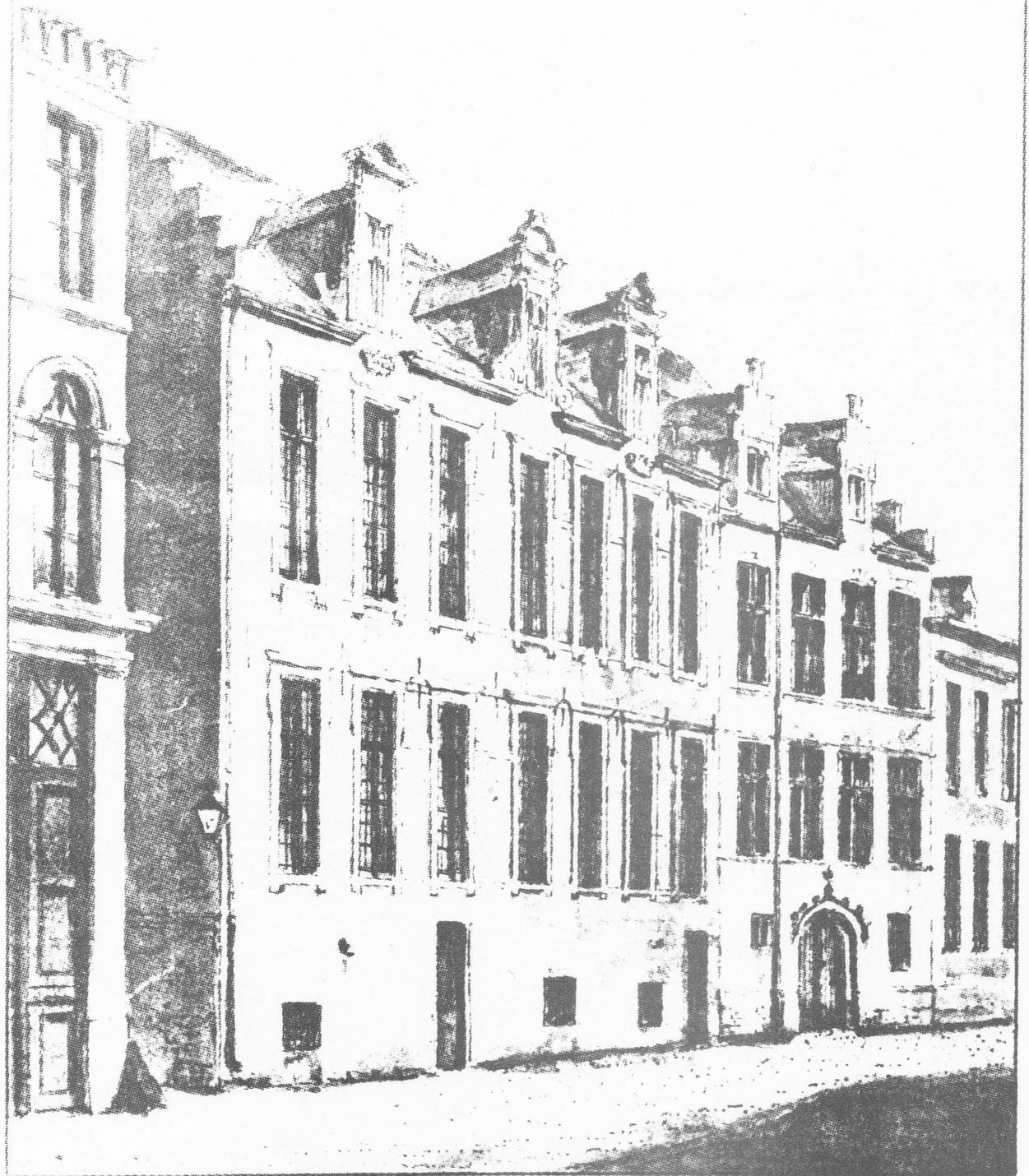
Sparen bij het

GEMEENTEKREDIET...

zeker en vast!

UW SPAARGELD IN GOEDE HANDEN

HEEMKUNDIGE EN HISTORISCHE KRING GENT V.Z.W.

Ere-Voorzitter: de Heer Dr. P. Rogghé
 Voorzitter: G. Hebbelynck Onder-Voorzitter: H. Collumbien
 Secretaris: M. Steels Penningmeester: A. Verbeke
 Secretariaat: Sint-Lievensdoorgang 1 Gent. Tel. 256769.
 Postrekening: 1050473, Heemkundige en Historische Kring Gent.
 Lidgeld: 150 F per jaar.

```

=====
" OP ZONDAG 29 APRIL 1973 OM 10 U 30 IN DE BOVENZAAL VAN
" "HET DAMBERD" KOORNMARKT, GENT, VOORDRACHT MET DIAPROJEC-
" TIE DOOR DE HEER G. HEBBELYNCK : DE WERELDTENTOONSTELLING
" 1913 TE GENT. ALLE BELANGSTELLENDEN ZIJN HARTELIJK WELKOM!
=====

```

- Op Zondag 13 mei: geleid bezoek aan het stadsarchief, Abrahamstraat, Gent. Gezien de grootte van de lokalen is dit bezoek enkel voor de leden en moet beperkt blijven tot 25 deelnemers. Inschrijvingen schriftelijk aan het secretariaat. De leden, die aan het bezoek zullen kunnen deelnemen, worden verwittigd door een rondschriften. Bij grote belangstelling zal gepoogd worden een tweede bezoek te organiseren.
- Op Zondag 27 mei: Om 10 u 30 in het lokaal Het Damberd, Koornmarkt, Gent; Voordracht met diaprojectie door de Heer Van Waesberghe over: De Gentse Begijnhoven.

ONZE ILLUSTRATIE

Het weeshuis "de Blauwe Meisjes", gesticht in 1626, werd ondergebracht in het Wulfaert-Vilainsteen in de Onderstraat. Het steen werd verbouwd in 1685 (zie illustratie). In 1865, toen de Blauwe Meisjes het gebouw hadden verlaten, werd er een lagere school "Het Laurent Instituut" opgericht. De school werd herbouwd in 1902. Rechts het huis Schardau, gebouwd omstreeks 1537 in Balegemse steen door Frans van der Gracht.

DE KANTWERKSCHOLEN IN OOST-VLAANDEREN EN
TE GENT IN DE 19E EEUW.

EERSTE DEEL.

In een vorig artikel vertelden we iets over de "speelscholen" te Gent rond 1855. Aanleiding tot het onderzoek door het stadsbestuur was een rondschrijven van 18.1.1853 van de Heer De Jaegher, gouverneur van Oost-Vlaanderen. "De ongezondheid van een groot getal lokalen in beide Vlaanderen tot handwerkscholen gebruikt, heeft het voorwerp van herhaalde klachten uitgemaakt. Men kan de uitgestrektheid des kwaads afmeten door de daadzaak, dat die provincie in 1851 852 handwerkscholen telde, waarin ongeveer 43000 kinderen zich hoofdzakelijk met het kantmaken bezig hielden en dat in een groot getal dezer gestichten de gezondheidsvoorwaarden gebrekkig waren. Een ander punt verdient de aandacht van het bestuur: in verscheidene handwerkscholen is het getal der werkmeisjes te aanzienlijk, de ruimte in acht genomen welke zij er in betrekken, de weinige lucht die zij er kunnen inademen, wordt door hare ophoping bedorven; in andere zijn zij daarenboven aan een te aanhoudend en te langdurig werk onderworpen, opdat na zekere tijd hun gezondheid daardoor niet min of meer hevig ontsteld zij" (1).

Vooreerst een woordje over het kantwerken in Vlaanderen. Vermoedelijk wordt het kantwerk in Vlaanderen beoefend sedert het einde van de 15e eeuw. Volgens Pierre Verhaegen schreef Keizer Karel voor, dat het kantwerk zou aangeleerd worden in de scholen en in de kloosters. Op het einde van de 16e eeuw was de kantnijverheid in onze gewesten zeer bloeiend. Het magistraat van Gent oordeelde het noodzakelijk door een ordonnantie van 21 maart 1590 het kantwerken te beperken, omdat de rijke families te kort hadden aan dienstmeiden of deze dienstmeiden te veel moesten betalen. "So eyst dat by laste ende van weghe heere ende wet wel ende scherpelick verbiet dat nyemaent wy hy sy en vervoirdere van nu voirts eenich spellewerck te maecten of laeten maecten dan alleene meyskens wesende in ate ende dranck van heurlieder ouders ende nyet passerende de twelf jaeren(2)". We mogen aannemen, dat van bij de oprichting van het weeshuis "de Blauwe Meisjes" in de Onderstraat in 1623 het kantwerken werd aangeleerd. Ook bij de Rode Lijvekens werd het kantwerken beoefend.

In Frankrijk werd het gebruik van kant bij de versiering van de kleding door heel wat voorschriften geregeld. Henri II verbod in 1547 het dragen van kant aan de derde stand. Eerst in 1629 werd dit decreet ingetrokken, maar enkel kant geproduceerd in Frankrijk mocht worden gebruikt.

Colbert (1619-1683), minister van Lodewijk XIV, richtte rond 1665 in Velay in Languedoc een centrum van kantnijverheid op. Italiaanse en Vlaamse kantwerksters werden aangelokt om aan de Franse vrouwen het beroep aan te leren. Gedurende heel wat jaren moeten aanwervers ons land hebben doorreisd, want de overheid oordeelt het noodzakelijk nog in 1698 een ordonnantie uit te vaardigen "verbiédende aen de Spellewerckerssen ende alle andere eenigh gehoor te geven ende inne te volgen, de gene die hun vervoorderen de voorseyde Spellewerckerssen te misleyden om de Manufacture van de Kanten uyt dese Landen te trecken ende de selve inne te brengen ende vast te stellen binnen Vranckryck" (3) "Wy zyn onderricht dat sommighe Persoonen hun hebben vervoordert ende noch dagelijks vervoorderen van aen te locken ende met schoone beloften t'engageren verscheyde Spellewerckersse onse Onderdaenen om hun tot dien eynde te begeven onder 't gebiedt van den Coninck van Vranckryck. Wy verbieden aen de voorgeroerde Spellewerckeressen ende alle andere aen de voornoemde Misleydens gehoor te geven ende de selve inne te volgen, op pene van confiscatie van alle hunne Goederen ten behoeve van Syne Majesteyt voor d'eene ende van d'Aenbrengers voor d'ander hellicht, ende van daer en boven geschavotteert ende gegeesselt te worden". De ouders, ak de personen, die behulpzaam zijn bij het uitwijken, zoals herbergiers ende voerlieden en de personen, die bepaalde overtredingen in verband met de ordonnantie kennen, moeten dit aan de Procureur-generaal medelen, "op pene van insgelijckx als medeplichtigh gestraft te worden".

Keren we nu terug naar Gent. Uit een proces voor de Raad van Vlaanderen in 1723 tussen de fiscale raadsheren enerzijds en Catharina Noël en zes devote vrouwen anderzijds vernemen we het een en ander (4).

Volgens de raadsheren hebben de betrokkenen zich zonder toelating van zijn majesteit gevestigd op St. Pieters om er jonge meisjes te onderwijzen in de christelijke lering en hun het kantwerk aan te leren. Ze verklaren verder "qu'il n'avait déjà que trop de places dans cette ville où les jeunes filles soub le prétexte spécieux d'instruction et d'enseignement à faire des dentelles, mais au fond plutót par motif de propre intérêt, sont tellement surchargées, vexées et exténuées qu'elles deviennent incapables de s'aider elles mêmes ou de prêter leur service aux autres à quoi la providence semble les avoir destinées". Let op de filosofie van die tijd.

De tegenpartij verklaart, dat zij "n'ont jamais eu ni inclination ni aucune intention de faire une communauté en forme de cloître" en dat zij "ne jouissent en ne prétendent de jouir d'aucune franchise ou exemption des charges bourgeoises, impositions, vintièmes ou autres impôts tant de la province que de la ville, mais de les paier comme les autres habitans; qu'ainsi la ville serait notablement bénéficiée tant par l'augmentation de la manufacture des dentelles et de leur commerce

que des droits de consommation". De verdediging besluit "qu'il serait rude qu'on les chasserait de leur demeure et de la ville, tandis qu'on souffre tant d'autres notamment de la ville de Gand, avec cette différence qu'il y a parmi ces autres qui accablent leurs écolières par un travail immodéré et excessif et que les déf. traittent les leurs avec beaucoup de douceur et de modération. Ainsi bien loing que leur établissement serait préjudiciable à l'état il y serait très avantageux en toute manière, car grand nombre de filles nécessiteuses seraient tirées de la mendicité. Les tables des pauvres, dont la ville et la province fourmillent, seraient notablement déchargées; les droits de consommation et d'autres de la ville et de la province grandement augmentés, aussi bien que la fabrique et le commerce des dentelles qu'on envoie en Allemagne, en France, en Espagne, en Angleterre et même aux Indes". Aan de klacht van de fiscale raadsheren werd geen gevolg gegeven. In het verslag wordt de naam van de devote vrouwen niet vermeld; in werkelijkheid gaat het om de Zusters Apostolienen.

Uit het verslag van dit proces vernemen we dus, dat in het begin van de achttiende eeuw te Gent een aantal kantwerkplaatsen waren, die zich als "kantwerkscholen" voordeden en dat de kanthandel bloeiend was.

Karel Louis Diëricx (1756-1823) deelt ons in zijn werk "Mémoires sur la ville de Gand" mede, dat in de 18e eeuw in de Capotte-school, een armenschool in de Speldenstraat, ook spelwerk werd aangeleerd (zie ook: Fr. De Potter, Gent, deel VI).

Komen we nu tot de negentiende eeuw.

Ter gelegenheid van het bezoek van Eerste Consul Bonaparte en zijn echtgenote Joséphine de Beauharnais in juli 1803 werd op het stadhuis te Gent een tentoonstelling van de producten van de nijverheid van het Schelde-departement ingericht. Het was de eerste nijverheidstentoonstelling in ons land. Aan Joséphine werd als geschenk een aantal korven met nijverheidsproducten aangeboden, waaronder een korf met kant gemaakt door de Blauwe Schole van de Onderstraat. De korf droeg het volgende vers:

L'élégante délicatesse

De ces réseaux est le produit des arts.

Si l'hommage Vous intéresse,

Le tissu qu'inventa la main d'une Déesse

Parera l'Epouse de Mars.

In het verslag over de tentoonstelling wordt van kantwerken gezegd, dat het is "à la portée des femmes d'un âge très avancée comme de l'âge le plus tendre"(5).

Ook bij het tweede bezoek in 1810 - nu keizer Napoleon vergezeld van keizerin Marie-Louise - werd aan de keizerin kantwerk aangeboden.

In zijn "Mémoire statistique du département de l'Escaut" schrijft M. Faipoult : "Ce qu'on fait en dentelles sert pour différens

départemens, ou s'expédie pour l'Espagne, qui les fournit à ses colonies. On ne suit aucun dessin particulier, excepté pour les dentelles destinées à l'Espagne; ceux-là restent toujours les mêmes; les dessins destinés pour l'intérieur de la France et pour l'Angleterre sont très variés ".(6)

Een "Staat der Armen-Scholen te Gend" opgesteld in 1822 vermeldt de volgende kantwerkscholen: (7)

- 1 de Blauwe Meiskens
- 2 de Rode Lijvekens
- 3 de St. Jacobsschool: de kinderen worden er onderwezen in de christelijke lering, lezen en kantwerk. De opbrengst van het werk wordt aan de ouders gegeven; verder worden de kinderen soms gekleed. Veertig leerlingen.
4. de St. Baafsschool: idem; 62 leerlingen
- 5 de spellewerkschool van het Groot Begijnhof. Vijftig leerlingen
- 6 de spellewerkschool van St. Michiels: 60 tot 70 leerlingen
- 7 de armenschool van de Zusters Apostolienen op St. Pieters: het is ook een spellewerkschool
- 8 een spellewerkschool op Akkergem
- 9 een spellewerkschool in het Klein Begijnhof

We mogen aannemen, dat in de armenscholen van de Zusters van het Crombeen, van de Zusters van Doornzele en van de Zusters van Nieuwenbos ook het kantwerk werd beoefend.

Na de val van Napoleon komt er een crisis in de kantnijverheid in Vlaanderen. Als in 1817 de Liefdadigheidswerkplaats in het Rijke Gasthuis te Gent wordt opgericht ter bestrijding van de bedelarij, wordt onmiddellijk een afdeling kantwerk in bedrijf gesteld. In 1818 telt deze afdeling gemiddeld 140 kantwerksters. Aan het rapport van 1818 ontleen we het volgende: "La fabrique des dentelles a toujours été pour la Flandre et en particulier pour la ville de Gand une branche manufacturière singulièrement avantageuse, tant par rapport à ce que la majeure partie de ses produits s'exportait à l'étranger que parce qu'elle offrait aux femmes et filles de la classe ouvrière un moyen assuré de subsistance".

Over de crisis zegt het rapport: "Cette branche d'industrie nationale était menacée d'un dépérissement prompt et graduel, qui devait la réduire à une nullité absolue".

(Verslagen gemeenteraad, deel 25, blz. 307).

In de Liefdadigheidswerkplaats werd ook het beroep van kantwerkster aangeleerd. "On ny exercerait d'abord les enfants du sexe à coudre et à faire la dentelle d'une qualité dont l'écoulement est facile". (reglement 1817). In 1853 zal het werkhuis van Liefdadigheid overgebracht worden naar lokalen in het gewezen St. Agneete-klooster. Bij besluit van de gemeenteraad van 1864 werd de Liefdadigheidswerkplaats gesloten.

- (7) R.A.G.: Hollandse tijd, reeks A 216
- (8) Rapport triennal sur la situation de l'instruction primaire (1843-45).
- (9) Idem (1855-57).
- (10) M.R. De Ridder: De l'enseignement professionnel dans ses rapports avec l'enseignement primaire en Belgique (Brussel, 1883).

* * * * *

JEAN RAY EN HET OUDE GENT.

Jean Ray, John Flanders en J.M. Sailor zijn allemaal pseudoniemen voor een en dezelfde persoon: Raymond de Kremer. Hij was een volle neef van Edward Anseele en woonde in de Ham. De sfeer van zijn geboortehuis en de straat waar hij woonde, beschreef hij op een typische manier in het verhaal "La main de Gotz von Berlingen"(1)

Het gezin De Kremer woonde in een aftandse herenwoning in de Ham. Hij heeft er zijn jeugd jaren doorgebracht, waar hij met een bende vlegels de St. Jacobsparochie onveilig heeft gemaakt. Het tijdschrift "ARGO" heeft in samenwerking met de werkgroep Jean Ray een cahier op de markt gebracht (Argo nrs 18-19) helemaal gewijd aan het leven en werk van Jean Ray. Hier worden op een deskundige wijze en wetenschappelijke manier heel wat verzinsels en legenden eenvoudig de kop ingedrukt. Verscheidene literatoren vullen dit nr. aan met waardevolle getuigenissen o.a. : Johan Daisne, Michel De Ghelderode, H. Lamp enz. Voor heemvorschers zijn vooral de stamboom en de bouwstenen voor een biografie van belang, evenals de bibliografie achteraan het nr. (2).

Minder bekend is zijn medewerking als revueschrijver en de samenwerking met Henri Van Daele en Hector Van Seymortier (het gloriëtijdperk van de Nieuwe Cirque). Stukken zoals "Pinnen af" door Henri Van Daele (+ 500 voorstellingen); "'n Vieze Karweie", "De Bolchevist van 't Patershol", "Mie Versluis", "De Kaasbaron" zijn met Jean Ray's samenwerking tot stand gekomen. In 1913 schreef Jean Ray een revue "Gent... in nesten" in samenwerking met Fernand Servais. Deze revue werd voor het voetlicht gebracht in het oude cirkus "De drie sleutels" in de St. Amandstraat.

Na de eerste wereldoorlog begon zijn eigenlijke journalistieke carrière. Vanaf april 1919 tot november van hetzelfde jaar was hij hoofdredakteur van "Ciné" -revue cinematographique -cinemablade. Plus minus 3 jaar was hij medewerker en redaktiesekretaris van "Journal de Gand" - "L'Echo des Flandres". In 1934 deed hij zijn intrede in "De Dag" (hoofdredakteur: Clovis Baert) als medewerker voor algemene reportages, kursorisjes en Gents nieuws. Zijn kursorisjes "Dulle Griet zegt.." zijn een goudmijn voor onze heemvorschers en vrienden van het

oude Gent. Zij handelen steeds van en over het Gentse volksleven. Zijn reportages over het cirkusleven waren werkstukken van volwaardig vakmanschap.

In de vijftiger jaren (1951 tot 1960) werkte hij geregeld mede aan de bladen "Het Volk - De Nieuwe Gids". In beide dagbladen verschenen met de regelmaat van een uurwerk bijdragen onder de titel "Dat was een tijd" en maandelijks heeft hij een tijdlang een folklorerubriek verzorgd in "De Nieuwe Gids". Merkwaardig is dat steller steeds verwijst naar dezelfde bronnen : Gustaaf Vigoureux, G. Celis pr., L.Lodewijk Lievevrouw Coopman, Pol Anri, Pieter Geiregat en Lod. De Vriese.

Een positief punt was wel, dat schrijver zijn rubriek aan de aktualiteit wist aan te passen. Een paar titels volstaan om dit te illustreren. Het fortje op de Plezante Vest verdwijnt, Een 50jarige te Gent, De Nieuwe Post op de Koornmarkt (3), Karnavalsouvenirs, Wereldtentoonstellingskoorts 1908-1913 (4), Een Gents figuur verdwijnt "Mondje Plas is niet meer" (+ 1957) enz.

In zijn beroemde en verfilmde roman "Malpertuis" (5) wordt Gent niet genoemd, maar men herkent er voortdurend Gent in. Jean Ray kende de romantiek van de Arteveldestad als geen. De nuchtere wereld van het oude, stugge Gent kende voor hem geen geheimen meer.

We ontdekten een kort verhaal van zijn hand onder de schuilnaam Sailor "De klant van middernacht" - een speurdersverhaal uit het Gentse in het jaar 1890, dat zich afspeelt in de St. Michielswijk. John Flanders alias Sailor had een flair voor speurdersverhalen en verstond de kunst om de juiste sfeer weer te geven.

De grote avonturenroman voor de jeugd "Het Zwarte Eiland" (6) verhaalt de lotgevallen van twee Vlaamse jongens in Polynesië. Ook daar treft men merkwaardige beschrijvingen aan van het oude Gent uit "la belle époque".

"Het geheim der 3 Zevensterren" (7) is een speurdersverhaal dat zich afspeelt in een oude gezellige wijk van het aloude Gent. In zijn woordje vooraf zegt de schrijver : "De slopers zijn er sindsdien vaardig omgegaan met hamer en houweel. Woningen, die er nog niet aan geloven moesten, hebben hun ouderwetse doch fraaie gevels met heel moderne geruimd en zijn er niet schoner uitgekomen". Bedoelde wijk is de omgeving van het Gravensteen (Gewad, Prinsenhof, Tempelhof)

In beide gevallen wist de schrijver ons te boeien door een direkte sfeerschildering.

Tenslotte voor wie het niet wist - een kleine wetenswaardigheid. Jean Ray was een geregeld bezoeker van bouquiniste G. Mestdagh op het Klein Turkije. Hij zocht er boeken uit de vorige eeuw, naar oude gravures, waarbij hij niet zelden verhalen schreef.

Dit overzicht is verre van volledig. Het was onze bedoeling een poging te ondernemen om de verschillende facetten van het volksleven in het werk van deze auteur even te onderlijnen.

Noten

- (1) La main de Gotz von Berlingen verscheen in de bundel "Les 25 meilleures Histoires noires et fantastiques de Jean Ray", Collection Marabout n° 114 (1961).
Een nederlandse vertaling van dit verhaal verscheen in "Griezelverhalen" serie Zwarte Beertjes 784 (1964) vertaling J.W. Staalman.
- (2) Werkgroep Jean Ray, Aug. Vermeylenlaan, 1, 2050 Antwerpen.
- (3) De Nieuwe Gids 10/11/60
- (4) In het expojaar 1958
- (5) Hubert Lampo bezorgde hiervan een uitstekende vertaling.
- (6) Goede Pers- N.V. Altiora - Averbode "Trekkeersreeks" (1948)
- (7) reeks Vlaamse Filmkens nr. 166.

* * * * *

BRIEF VAN DE HEER BURGEMEESTER

" Ik verzoek volgend recht op antwoord in uw volgend nummer in de wettelijke vorm op te nemen:

"In uw blad van maart 1973 neemt U op bladzijde 64 mijn protest tegen de passus uit uw blad van februari 1973 over waarin geschreven wordt, dat ik bij de opening van de fototoonstelling "Gent gisteren" in de Generale Bankmaatschappij zou gezegd hebben (tussen aanhalingstekens gesteld) : "dat Gent geen stad is waar de toeristen moeten komen naar kijken".

U neemt mijn brief over, maar U laat op bladzijde 65 door de Heer H(ugo) C(ollumbien) nogmaals herhalen, dat ik dat letterlijk zou gezegd hebben.

Welnu, ik logenstraf dit ten stelligste. En als dat nu nogmaals zou geschreven worden, dan zal ik dat als lasterlijk beschouwen.

Met beleefde hoogachting. "

get. G. Van den Daele.

* * * * *

METRO OR NOT METRO ?

Deze voor Gent zo ontzettend belangrijke kwestie begint opnieuw actueel te worden. Iedereen weet waarover het gaat: Bij het voltooien van de Ringvaart verloren de Gentse waterlopen hun belang voor de scheepvaart en sinds lang daarvoor reeds werden door verschillende plannenmakers gretige blikken geworpen op onze waterlopen die dan toch volledig "overbodig" zouden worden.

De Trammaatschappij had al geruime tijd een plan uitgewerkt om de Leiebedding te gebruiken om er een semi-metro in te bouwen.

De Spoorwegen wilden niet achterblijven en dachtten diezelfde Leiebedding te gebruiken om er hun treinen te laten in rijden.

Dit was voor sommigen niet voldoende en zij vonden dat, als men toch bezig was, men er even goed de auto's kon laten in rijden. Niet helemaal op hetzelfde niveau natuurlijk, maar in 3 onder elkaar liggende kokers. Men was zelfs al begonnen ruzie te maken om te weten wie de gunstigst gelegen bovenste koker zou mogen gebruiken en wie genoeg zou moeten nemen met de minder interessante onderste koker.

Men trachtte er ons van te overtuigen welke grote weldaad het voor Gent zou betekenen moesten onze waterlopen toegegooid worden, want ze lagen daar toch maar te stinken. Wij zouden niet langer geplaagd worden door al die bruggetjes die zo veel hindernissen vormden voor het verkeer en we konden dan eindelijk onze stad op een moderne leest schoeien. Door het vrijkomen van de bedding van onze waterlopen kregen wij een unieke kans die geen enkele andere stad te beurt viel en die zich nooit opnieuw zou voordoen. Deze kans moesten wij onmiddellijk aangrijpen, zo niet zouden onze kinderen het ons nooit vergeven, enz. enz.

Het argument "tegen" dat het esthetisch uitzicht van het historisch Gent grondig verknoeid zou worden, dat het eigen typisch karakter van onze stad sterk verminkt zou worden, werd aanvankelijk van de hand gewezen als komende van enkele verachte romantiekers die zich niet konden aanpassen aan de noodzakelijkheden van onze moderne tijd. Later werd er dan toch wel een concessie gedaan in dien zin dat men ons verzekerde dat na de demping, op enkele plaatsen zoals de Graslei en de Predikherenlei een wateroppervlakte zou behouden blijven. Men zou er een betonnen kuip maken met 1 meter water in.

Ook voor zuiver technische bezwaren haalde men schijnbaar de schouders op. Dat door demping de hydrostatische druk zou gewijzigd worden, dat onze gebouwen aan de waterkant zoals het Pand en de St-Michielskerk die rusten op kleiachtige grond die geleidelijk zou kunnen uitdrogen en zijn weerstand verliezen, daar werd niet zwaar aan getild. Ook het feit dat nog geen enkele werkelijk "ernstige" studie gebeurd was van de ondergrond, werd blijkbaar niet gevoeld als een bezwaar. Zó was de situatie een jaar geleden. De machtige Trammaatschappij scheen het te zullen halen en lag alleszins enkele lengten voor in deze "beddingkoers".

Men wilde de werken aanvatten van het eerste deel van de semi-metro, gaande van de Kortrijkse Poort tot aan het Sluizeken. De internationale Jaarbeurswedstrijd was inmiddels uitgeschreven, maar vanwege het Stadsbestuur werd er uitdrukkelijk verklaard dat men niet van plan was de resultaten ervan af te wachten om te beginnen met de semi-metrowerken.

We waren de catastrofe nabij. Gelukkig voor Gent heet Minister De Saeger toen wijselijk besloten geen kredieten te verlenen voor deze werken en heeft hij laten verstaan dat het nu ook weer zó dringend niet was en dat er in alle geval geen spreke kon zijn van ook maar iets te beginnen vooraleer de Jaarbeurswedstrijd achter de rug was. En alles wel beschouwd

is dit misschien nog de grootste verdienste geweest van de wedstrijd "Gent Morgen": dat hij op het kritieke moment heeft kunnen vermijden dat wij hals over kop in een catastrofe gestort werden. En het argument dat wij vertrouwen moeten hebben in onze technici zal wel niemand overtuigen.

Zo ver zitten wij nu. De metro-kwestie is weer actueel geworden. De Spoorwegen hebben inmiddels niets ongedaan gelaten om hun S-Baan te "verkopen". In ons Januarinumner hebben wij al het slecht verteld wat wij daarover dachten. De strijd is geopend: Trein tegen Tram. Wie zal het winnen? Of, zal iemand het winnen? Twee nieuwe elementen in deze zaak: een positief en een negatief. Positief: Voor de eerste maal begint men te twijfelen of de bouw van een metro misschien toch geen schade zou kunnen berokkenen aan onze historische gebouwen (dit geldt natuurlijk ook voor de S-Baan). Op zichzelf is deze twijfel verheugend want het is de eerste stap op de weg naar de waarheid.

Het negatief element is dat anderzijds verklaard werd dat er nu een keuze moet gedaan worden, zelfs als later zou blijken dat deze keuze verkeerd was, want - voegt men er aan toe - beter een verkeerde beslissing dan geen beslissing ! Toch wel zonderling. Wij hadden de neiging precies het tegenovergestelde te nemen.

Het argument dat wij anders kredieten zouden laten verloren gaan is toch moeilijk ernstig op te nemen. Liever geen kredieten dan wel kredieten die zouden besteed worden om een verkeerde beslissing ten uitvoer te brengen. En... laten wij toch ook niet vergeten dat deze kredieten uit ons aller portemonnaie komen!

Wat zal het dan worden: Metro or not Metro ?

Over het principe zelf van een metro kan zo maar niet direct geantwoord worden met Ja of Neen. Wel kunnen wij kordaat NEEN zeggen als het moet gebeuren in de bedding van onze waterlopen. Elders dan? Dit is een veel te belangrijke kwestie om daar haastig over te beslissen. Men zou er toch best aan doen eerst eens een grondige studie te maken, niet over een bepaald plan, maar over de opportuniteit van een metro in een stad als Gent. En daarbij mag men zich zeker niet laten leiden door argumenten van het allooi: als er geen metro komt in Gent zal Wallonië er 2 bezitten (Luik en Charleroi) en Vlaanderen maar één (Antwerpen). Laat ons alstublieft serieus blijven !

Laat ons eens gaan kijken daar waar men metro's aan het bouwen is. En laat ons eens volledig onbevangen en objectief nagaan of de uiterst zware kosten en de vele jaren ongemak die een dergelijke bouw meebrengen werkelijk in verhouding staan tot het nut. Dit onderzoek zou dan zeker niet mogen gebeuren onder de druk van groepen die er belang kunnen bij hebben dat er een metro komt.

Tot slot, en zonder zelf een "a-priori-beslissing" te willen formuleren, willen wij als element in dit debat even vermelden hoe het gaat in Amsterdam. Dit konden wij lezen in de "Vooruit" van 10 februari jl. onder de titel: "Metroschandaal te Amster-

dam: Les voor Anderen."

Daarin wordt verteld dat toen de Amsterdammers in 1968 een metro begonnen te bouwen er aanvankelijk een begroting voorzien was van ruim 200 miljoen gulden. Deze begroting is vrij constant gegroeid van 200 miljoen naar 400, dan naar 800 miljoen. En nu - 5 jaar later - zit men reeds aan anderhalf miljard gulden, t.t.z. meer dan 20 miljard van onze frankskens. En dit bedrag is nog steeds groeiend.

Alleszins iets dat tot nadenken stemt!

H.C.

* * * * *

UIT DE GENTSE PERS.

Joseph II, accompagné d'un ministre, visitait l'église de Saint-Bavon; arrivé devant le tableau de van Eyck, le ministre trouvait à notre première mère un embonpoint très remarquable; s'écria: "Voilà une Eve bien portante". "Ne voyez-vous pas, dit l'empereur, qu'elle a mordu dans la pomme".
(Journal de Gend, 9.2.1818)

Uit de Gazette van Gend.

22.6.1831: Er zijn hier gisteren twee spinners aangehouden, die met oranjeappels in de hand onze straten doorliepen.

22.10.1831: Al de katoendrukkers, lijnwaad- en garenblekers dezer stad hebben vanwege onze politie verbod ontvangen van 's nachts de wakers van hun meersen met vuurwapens te laten schieten, dewijl de schoten, welke men van tijd tot tijd gemeend heeft naar de schildwachten te zijn geweest uit de verschillende meersen dezer stad kwamen, alwaar de wakers sedert oudsher in gebruik zijn te schieten op het minste gerucht hetwelk zij horen en om hun meesters te doen zien, dat zij op hun plicht zijn.

28.10.1831: Een persoon, die gisteren avond Leve de Prins van Oranje in een estaminet had geroepen, is dadelijk aangehouden en naar de citadel opgebracht.

25.12.1839: Twee wakers der gebuurte van Onderbergen hebben verleden zaterdag op hun post zo rustig geslapen, dat men hun zonder hen wakker te maken, hun pijken heeft kunnen afnemen. Zulke wakers zijn zo slecht als degenen, die na het slaan van de uurklok "waakt uw vuren" uitgegalmd hebben zich in hun woning of in de een of andere kroeg begeven. Is het dan niet wonder, dat er gestolen en aangepakt wordt, wanneer de deken en de baljuws der gebuurten geen teken van leven geven?

Inderwaarheid, deze instelling der middeleeuwen heeft een hersamenstelling nodig.

* * * * *

M.S.

De Heer Wallaert, lid van de Heemkundige en Historische Kring "Gent" heeft een lijst van de werken in verband met Gent, die te bekomen zijn in de Stadsbibliotheek opgesteld.

BIBLIOGRAFIE VAN GENT en de STADSBIBLIOTHEEK

I. Algemene Geschiedenis

- 72 - I - I5 P.De Keyser I.000 jarig Gent
 30 - F - I36 De Pauw Gent door de eeuwen heen
 89 - K - I a...h F.De Potter Geschiedkundige Beschrijving van Gent
 3I - C - I5 V. Fris Histoire de Gand
 33 - A - 6 M. Heins Petite Histoire de Gand
 35 - E - 3 abc M. Heins Gand ,sa vie et ses institutions (3 d)

II Oude Geschiedenis

- 4I - D - 3I H. Van Werveke Over de Oude Geschiedenis van Gent
 RM 94 - B - 30 Van Werveke Burgens - versterking of nederzetting
 72 - K - 8 L. Voet Stichting van de abdijene te Gent
 RM 4 - F - 3I ZZ Handelingen My Geschiedenis & Oudh. II

III Middeleeuwen en Nieuwe Tijd

- RM 84 - E - BI Boes De Lieve
 32 - D - I9 P.Claeys Gand au I7-ieme siecle
 32 - G - II De Rijcker Het Grondwettelijke Oude Bestuur van
 Gent
 3 - C - 8 N.Destanberg Gent onder Jozef II
 72 - K - I3 T. Juste La Pacification de Gand
 RM 97 - H - 44 P.Rogghé Gent in de XIV en XVe eeuw
 39 - F - 94 P.Rogghé De politiek van Lodewijk van Maele
 36 - L - 3 P.Rogghé De Calvinistische Putch te Gent (I577)
 62 - I - 6 Warnkoenig Histoite Constitutionelle de Gand

IV Hedendaagse Geschiedenis

- 72 - H - I2 Baertsoen Notes d'un Gantois sur la guerre I4 -I8
 7I - K - 8 P.Claeys Mémorial de la ville de Gand
 RMI I - D - 9 D.Cnucde Oorlogsherrinneringen
 30 - F - I37 De Pauw Gand en I9I3
 I - D - II Destanberg Gent sedert I83I
 72 - L - 9 V. Fris Les accroissements de la ville de Gand
 57 - C - 3 Laurenic Gand et l'expo de I9I3
 2I - M - 23 C.Van Severen De Vrede van Gent I8I4
 I3 - A - 40 Wandt Etappenleven

V. Sociale Geschiedenis

- (2 - L - 5)
 RM 9 - A - 3 Avanti Geschiedenis van de arbeidsbeweging te Gent
- RM 94 - E - I4 H. Balthasar De Gentse werkersverenigingen 1887
 30 - C - 27 Destanberg Volksonderwijs in Gent
 36 - M - 2I T. Luyckx Hoofdmomenten uit de ontwikkeling van de Rijksuniversiteit Gent
- 5 - C - 50 Scheire Geschiedenis van de bank van lening.
 RM 2 - A - 4 Scholl Geschiedenis van de arbeidsbeweging in Gent (1794 - 1875)
- RM I2 - H - 3 Tijdgat De Gentse socialistische katoenbewerkers
- RM I - A - 29 zz De weverslonen in Gent
- RM 94 - A - 34 zz 75 jaar A.C.W.
 39 - B - I zz De Samenwer. Mij. " Vooruit " (1881-
 6I - K - 5 RR Zo streed Eylembosch

VI GIDSEN EN WEGWIJZERS

- RM I - D - 8 P. De Ryck Gent , stad en volk
 72 - D - 20 ab Dumont Gent , een aardr. & stedek. studie
 39 - E - 44 Gijsselinck Guide de la ville
 30 - j - 50 A. Van Werveke Gids van de vreemdeling
- RM 68 B zz Le tout Gand
 30 - J - 83 zz Guide de Gand 1900
 30 - J - 66 zz Bezoek aan Gent 1913
 3I - L - IO zz Guide de Gand anno 1883
 5 - J - I4 zz Gent - Gids 1910
- RM 96 - C - 20 zz Comptoir-almanach der stad 1815
 36 - I - 56 zz Dubbele Wegwijzer van Gent 1890
 30 - B - 97 zz Dubbele Wegwijzer van Gent 1920

VII Stadswandelingen

- 54 - I - 93 Celis Beschrijving van Gent
 5 - J - 3I P. De Keyser Schilderachtige Wandelingen
 39 - E - 2I P. De Rijck Gentse kuierwegen
- RM 7 - B - 45 V. Fris Schoolwandelingen door Gent
 4I - A - 24 V. Fris Wandelingen door Gent

Stadswandelingen (vervolg)

	30 - F - I36	Moke	Le Marché du Vendredi
RM	5 - E - 39	Van Lede	Tien wandelingen in Gent

VIII Gentse Albums

	(57 - A - 6)	Bergman	Album du Vieux Gand)
RM	5 - E - 42	F.De Potter	Second cartulaire de Gand
RM	82 - A - I6	Drèze	Livre d'Or d'Expo I9I3
	(I - A - 54)	Fris	Gand , monumental et historique
	30 - F - I00	A.Heins	Le vieux Gand
RM	7 - C - 64	Van Dosselaere	Album van Gent
RMI	IO - A - 6	Van Duyse	Gand

IX Gentse Musea

	(4I- G - I4)	Chabot	Geschiedenis van het museum van Schone Kunsten te Gent
	39 - D - 6	Nowé	Gids van het Belfort van Gent
RM	4 - F - 38	Thiery	Uit de geschiedenis van het Schoolmuseum
	5 - J - I4	A.Van Werveke	Gids van het Gravensteen
RM	94 - D - I2	zz	Het Lam Gods
	30 - fF - 9I	zz	Beknopte Gids van de puinen van de St.Baafsabdij.
	30 - B - I03	zz	Gids van het Museum der Wetenschappen

X. KUNSTGESCHIEDENIS EN MONUMENTEN

	7I - K - 6	P.Claeys	Les Monuments de Gand
	72 - K - 2I	P.Claeys	Les Anciennes Fortifications de Gand
RM	94 - D - II	E.d'Haenens	de Sint-Baafs Kathedraal (I964)
	35 - J - 75	J;De Keyser	Beknopte Gids van St. Baafs
	30 - F - I36	De Pauw	Over de Kunst in Gent
	(56 - 8 - 3I)	Deruelle	Vlaamse Kunst - de Barokgevels in Gent
RM	90 - M - 3	Prof.De Smidt	De Sint-Niklaaskerk te Gent
RM	94 - B - 40	Prof.De Smidt	De Sint-Jacobskerk te Gent
	72 - L - 9	V.Fris	La Citadelle de Charles-Quint
	30 - B - 96	Fris-Heins	Mélanges (verzamelingen) I
	30 - F - I37	Fris -Heins	idem II
	(34 - A - I4 ab)	Leurs	De Kerken van Gent (2 d)

Kunstgeschiedenis (vervolg)

- 36 - L - 3 P.Rogghé De Gentse Vier Gekroonden
 30 - D - 32 S.A.H.Gand Inventaire d'Archéol.de Gand
 RM 3 - F - 95 zz De Sint-Niklaaskerk

XI Kerkinstellingen en Hospitalen

- RM 82 - F - I J.De Keyser Het Ooglijdersgesticht (Hotel van de Meersche)
 3I - L - 13 P.DeRyck De Gentse Begijnhoven
 RM 4 - E - 35 De Smet Uit de Geschiedenis van het Academisch Ziekenhuis
 RM 4 - F - 35 Luyckx-Foncke Het Kinder Alijns hospitaal
 40 - B - 4 ab J.Walters Geschiedenis der Zusters van de Bijloke (2 d)
 33 - F - 24 zz De Zusters van Liefde te Gent

XII Folkore

- RM 93 - H - 15 Celis Volksdevotie in Gent
 II - I - 5 De Keyser Gentse Volkstypen
 28 - H - 34 id Gent in litteratuur en Folkore
 39 - F - 92 id Opschriften bij Feestelijkheden
 53 - F - 28 id Uit de Geschiedenis van het poppenspel
 7I - G - 4 De Rycke De Beluiken binnen de stad
 30 - D - 54 De Vriese Gentse spreekwoorden en Zegswijzen
 13 - B - 27 L.Lievevrouw -Coopman Oude Gentse Typen
 30 - F - 88 Van Bragt Het in de Gentse Poortjes
 RM 10 - A - 24 zz 125 jaar Gentse Feesten
 RM 48 E Oost-Vlaamse Zanten

XIII VERZAMELINGEN - HERINNERINGSBLADEN - TONEEL

- 35 - C - 18 P.CLAEYS Notes et Souvenirs II
 3I - D - 3 id Notes et Souvenirs III
 33 - G - 5 id Pages d' Histoires Locales
 7I - K - 9 abc id Histoire du Théâtre à Gand
 4I - A - 8 P.De Ryck Ontwikkeling der Gentse Tuinbouw
 RM 7 - E - 43 V.Fris Historische Persoonsnamen der straten.
 60 - J - 26 V.Fris De straatnamen van Gent

Verzameld Werk (vervolg)

RM 2 - E - 49	W.Rogghé	Gedenkbladen
72 - G - 26	A.Van Werveke	Bijdragen tot de Geschiedenis
98 - H - 27	P.Verbauwen	Ons Vlaams Toneel te Gent
RM 4 - F - 36	zz	Hommage au Van Eyck
RM 82 - E - I	zz	Jubileum Melomanen

OPMERKING : De werken onder de nummers RM of van N° I tot en met 5 , de nummers 30 tot N° 42 en van N° 52 tot N° 57 , moeten op een speciaal formuliertje aangevraagd worden omdat deze werken zich bevinden in het reservemagazijn. s'Anderendaags kan men dan het werk afhalen.

Aan de toonbank kan men ook de catalogus van de werken in het reservemagazijn consulteren , alsook de steekkaarten van de werken over Gent.

* * * * *

PROVINCIALE PRIJZEN VOOR HEEMKUNDE

Door de Bestendige Deputatie van de Provinciale Raad van Oost-Vlaanderen werd voor het jaar 1972 een prijsvraag uitgeschreven voor heemkunde. De brkoonden zijn Dr. Paul Rogghé met zijn werk "Een eeuw Eeklo (1830-1930); proeve van sociaal-ekonomische geschiedenis; en Luk Stockman met zijn werk "De brieven van Assenede en De Vier Ambachten".

De Heemkundige en Historische Kring "Gent" verheugt zich over de bekroning van het werk van zijn ere-voorzitter Dr. Paul Rogghé en biedt hem zijn oprechte gelukwensen aan.

PAUL ROGGHE, geboren te Gent op 16.12.1904, studeerde te Leuven en te Gent, waar hij promoveerde tot doctor in de wijsbegeerte en letteren aan de universiteit. Hij begon zijn carrière als journalist en buitenlands korrespondent. Hij werd leraar en studieprefekt eerst van het Stedelijk Lyceum te Gent, later van het Koninklijk Ateneum te Eeklo. Thans is Rogghé medebeheerder van de Kultuurraad voor Vlaanderen, ere-voorzitter of voorzitter van talrijke kulturele en artistieke genootschappen en kommissies.

Paul Rogghé publiceerde talrijke literaire werken w.o. dichtbundels en romans, essays en toneelwerk. Hij is ook bekend als stichter en redakteur van drie Vlaamse literaire tijdschriften: Pan I, Pan II en De Faun. Met "De Grote Vaart" werd Rogghé laureaat van de literaire Prijs van de stad Gent (1954), met "Elegie voor een Levende" van de Oostvlaamse Provinciale Prijs voor de Poëzie (1961).

Als historicus leverde Paul Rogghé een vijftigtal werken en bijdragen, waarvan vooral dienen vermeld te worden: "De politieke loopbaan van J.J.Raepsaet tot 1815", "Vlaanderen en het zevenjarig beleid van Jacob Van Artevelde", bekroond door de stad Gent in 1949, "Pieter Anastacius De Zuttere, Zuidnederlands apostel van de verdraagzaamheid in de XVIe eeuw", "Vlaanderen en de Tempelorde" en "Gentse Klerken in de XIVE en de XVe eeuw", waarmede Rogghé in 1962 laureaat werd in de Literaire Prijs voor geschiedenis van de stad Gent. Zijn werk "Een eeuw Eeklo (1830-1930); proeve van sociaal-ekonomische geschiedenis" werd ex-aequo bekroond met de provinciale prijsvraag voor Heemkunde 1972.

* * * * *

VRAAG EN ANTWOORD.

VRAAG NR. 41 van Dhr. W. Vlerick

Gentse kerkhoven en begraafplaatsen. Wie kan er een bibliografie of inlichtingen verstrekken aangaande de kerkhoven in het Gentse? De vraag wordt zowel gesteld in verband met de vroeger verdwenen kerkhoven rondom de verschillende Gentse kerken als de verdwenen begraafplaatsen van de Wasstraat en de Smetstraat, en de thans nog bestaande Westerbegraafplaats (Brugse Poort) en de Zuiderbegraafplaats (Heuvelpoort).

VRAAG NR. 42 van Dhr. W. Vlerick

Hoofdpostgebouw op de Koornmarkt. Waar kunnen inlichtingen ingewonnen worden aangaande de bouw van het Postgebouw op de Koornmarkt. Bestaat hieromtrent bibliografie en beschrijvingen? Boven de bovenste vensterrijen bevinden zich rondom het postgebouw een 20-tal medaillons van regerende staatshoofden uit de tijd dat het gebouw werd opgetrokken. Wie zijn deze afgebeelde staatshoofden en welke verklaring wordt er gegeven aan het feit dat er langs de zijde van de Pakhuisstraat een medaillon met de afbeelding van een chinees of japper voorkomt? Wat stellen de grotere beelden in de voorgevel en de zijgevel voor?

ANTWOORD OP VRAAG N° 32 van J. Koninckx door R. Tuytschaever.

Het oude huisje hoek St. Jacobsnieuwstraat en Gildestraat werd door mij gefotografeerd op 30 mei 1971. U kunt daarvan een bijkomend exemplaar bekomen.

ANTWOORD OP VRAAG N° 33 van J. Van Waesberghe door J. De Poortere.

De religieuze bouwstijl wordt bepaald door de bouwloos van het bisdom. Gent - met als scheidingslijn de Schelde - behoorde toe aan het bisdom Doornik tot dat in 1559 Philips II het bisdom Gent liet stichten. Nadat we Carolingische (St. Baafs-

abdij), en Romaanse kerken (bv. St. Jacobs) bezeten hadden, komt via Doornik een stijl die niet meer zo Romaans, maar toch nog niet volledig gotisch is: de Scheldegotiek; waarvan Doornik, Gent (St. Niklaas) en Oudenaarde (Pamele) de mooiste exemplaren bezitten. Aangezien de Leiestreek ook tot het bisdom Doornik behoorde hebben we o.a. te Deinze Scheldegotiek. De algemene kenmerken zijn: grotere uitbouw van de plattegrond en in vele gevallen vergroten van een vroegere kerk, breder uitgebouwd dan de Franse kerk. Vieringstoren. Cylindrische hoektorens, geen kranskapellen, drielichtvensters en buitendoorgangen van de bovenvensters. Voor wat het inwendige betreft: basilikaal type, ronde zuilen met haakkapitelen, triforium met steunwissel en gelijke openingen, opgetrokken in Doornikse kalksteen.

Het plan voor de restauratie van de St. Niklaaskerk van Gent voorzag een meer spitsdak voor de vieringstoren, volledig in Doornikse trant. Maar daar Gent, door alle eeuwen heen een meer stompe toren gekend had, bleef men bij het oud stadsbeeld. De Scheldegotiek liet zich ook gelden bij niet religieuze kunst (bv. in het Gravensteen, en in de kapittelzaal van de St. Baafsabdij).

- door R. Tuytschaever

In "Bouwkundige Termen" Woordenboek der Westerse Architectuurgeschiedenis, door Dr. E.J. Haslinghuis, vindt men de volgende bepaling over Schelde-gotiek:

"Regionale variant van de vroege Gothiek waarvan de verspreiding samenhangt met het gebruik van Doornikse steen. Men vindt ze o.a. aan het koor (ca. 1225) der St. Nicolaaskerk te Gent, dat van St. Maarten te Ieper, van de O.L.Vrouwkerk te Oudenaarde, het schip van de O.L.Vrkerk te Brugge en van de kerk te Aardenburg (Zeeuws Vlaanderen).

Kenmerken: venstergang langs de bovenlichten, voorliefde voor het drielichtvenster met colonnetten in de dagkanten, ronde hoektorens voor de W.- en aan de andere gevels, schematisch knoppen-kapiteel. In de tweede helft XIII wordt de Scheldegotiek door de Noord-franse en later door de Brabantse Gothiek opgesloopt. Een vrij veel voorkomende trek zijn de kapelgevels langs de zijbeuken.

Litt.: St. Leurs, *Gesch. d.kk.in Vlaanderen* (Antw. 1946); R.Maere, *Notes sur qq.édifices de style scaldisien* (in *Ann. du Congrès archéol. de Gand*, 1913, III)

ANTWOORD OP VRAAG NR. 34 van H. Collumbien door J. Somers

De Heer A. Speeckaert, zoon van Pol Speeckaert, die me zeer bereidwillig te woord stond, is overtuigd dat zijn vader de auteur is van "De stirkste Man van Gent".

Hij heeft zijn vader altijd horen zeggen dat hij enkel liederen zong waarvan hijzelf de tekst had geschreven.

Ook herinnert hij zich nog de oorspronkelijke tekst met hier en daar een doorhaling.

VARIA.

- * Bij het lezen van "Napoleon Destanberg" door Dhr. M. Steels (jg. 2 nr. 2 blz. 26) komt me het volgende te binnen: De drukkersfamilie 'Van Melle' is verwant met Nap. Destanberg. Nu nog leven in Gent personen die zich Destanberg noemen en de familienaam "Van Loo" bij hun ascendenten hebben. "Van Loo", "Deynoot", "Van Melle", "Minne" zijn de laatste families die + 1752 deel uitmaakten van het Beenhouwersgilde dat stand hield tot het einde van het oud regime (einde 18de eeuw). Bij de Carolijnse Concessie (1540) schafte Keizer Karel de gilden van Gent af. Nadien kwam een verzachting, en het beenhouwersgild mocht opnieuw gevormd worden op voorwaarde dat de beenhouwers "Prinsekinderen" werden, d.w.z. dat ze in geval van oorlog tegen de vorst - de Prins - hun hulp verleenden. Vandaar de legende: De "Van Melles", de "Deynoots", de "Van Loos", de "Minnes" zijn bastaards van Keizer Karel. Legende die stoelt op het verkeerd begrip "Prinsekinderen". Als ik het goed voorheb stamt Hans Van Werveke eveneens af van de "Prinsekinderen van Gent"

J. De Poortere

* Audio-Visueel Spel in de Lakenhalle

Het eerste audio-visueel spel in de Lakenhalle "De Eeuw der Artevelden" kende gedurende 8 jaar (van 1964 tot 1972) een groot en verdiend succes. 275.000 bezoekers is immers een cijfer dat voor zichzelf spreekt.

De laatste vertoning ervan ging door op 30 september 1972. Herinneren wij er aan dat de tekst geschreven werd door de Artevelde-specialist, onze Ere-Voorzitter Dr. Paul Rogghé.

Het Stadsbestuur heeft zeer terecht besloten het hier niet bij te laten en vanaf 7 april zijn de voorstellingen begonnen van het tweede audio-visueel spel, getiteld "Gent en Keizer Karel". Deze keer is de tekst van Prof. Dr. H. Balthazar. De sprekers in de Vlaamse versie zijn J. Vissenaken en Nand Baert.

Vertoningen: alle dagen van 8.30 u tot 11 u 30 en van 13 u tot 15 u 30. Avondvoorstellingen op aanvraag. Taal: naar keuze: Vlaams, Frans, Engels, Duits, Spaans of Italiaans. Algemene inkomprijs: 15 F. Vermindering voor groepen. Voor speciale folder, postkaarten, dia's en bijkomende inlichtingen: zich wenden tot de Dienst voor Toerisme - Borluutstraat 9. Tel: 25.36.41.

* * * * *

BIBLIOGRAFISCHE SPROKKELINGEN

- * In "Oost-Vlaanderen" jg. 1973 nr. 1 verschenen een aantal artikels over Abdijen en Begijnhoven in Oost-Vlaanderen. Voor Gent noteren we: De St. Baafsabdij, St.-Pietersabdij, De abdij van Nieuwenbos, De Bijloke, Gent, Stad der Begijnhoven, Het St-Elisabeth- of Oud Begijnhof, Het Klein Begijnhof O.L.Vrouw ter Hooye en St. Amandsberg- Het groot Begijnhof.

P. KLUYSKENS, Gent en zijn begijnhoven, in: DE GENTENAAR, 20.III.73, 27.III.73, 3.IV.73 en 10.IV.73 blz. 8

* * * * *

GENT IN DE SPIEGEL VAN ZIJN DAGBLADEN.

- * Betreffende het metro-probleem lazen we in Het Volk van 22.III. 73 blz. 19: Naar blijkt uit beschouwingen voorontwerp gewestplan: Stadsbestuur houdt enkele opties uit Gent morgen aan: "De zogenaamde S-baan zou als noord-zuidverbinding niet door de oude stadskern mogen. De S-baanfunctie dient verplaatst te worden naar de oostelijke zijde van de agglomeratie", en in Vooruit van 24-25.III.73 blz. 8 en Het Laatste Nieuws van 24-25.III.73 blz. 9: "Toch geen Metro in de Leiebedding. Vrees voor schade aan historische gebouwen omdat er rampen te vrezen zijn met de Sint-Michielskerk en Het Pand, de Graslei en het Gravensteen".
- * Piet Korrel in Het Laatste Nieuws van 24-25.III.73 blz. 7: "Eigenaars nu al twee jaar aanlokkelijk benaderd. Wie poogt Gentse Graslei te kopen voor 200 miljoen". Een artikel dat U eens moet lezen!
- * Uit "Rechtvaardige rechters zijn ver te zoeken" in Het Laatste Nieuws van 23.III.73 blz. 2 lazen we: "Het heeft nu al een beetje te lang geduurd met het gestolen paneel. Misschien heeft het Metropolitan Museum van New York het gekocht?"
- * In de reeks: Zoeklicht op begijnhoven en abdijen verscheen in het Volk van donderdag 23.III.73 blz. 17 de derde bijdrage over De Bijloke.
- * In de reeks Gedenktekens te Gent verschenen in Het Volk, noteerden we: Lambrecht Lambrechts, muziekkundige, Kunstlaan 51 (15.II.73 blz. 31); Adolphus Quetelet, Koornmarkt 11, beroemde wis- en sterrekundige (22.II.73 blz. 31); Edmond Dutry, Strijder voor Gents aloud Stadsschoon, Koornlei nr. 9 (1.III.73 blz. 35); Pieter van Gent, aan de muur van Justitiepaleis (8.III.73 blz. 28) en Paul Van Staey, Voskenslaan 67 (22.III.73 blz. 16).
- * 100 jaar Zusterkens der Armen te Gent, in De Gentenaar van 13.III.73 blz. 6

* * * * *

BIBLIOTHEEK EN ARCHIEF.

- * W. STEEGHERS, Priester-dichter Basiel Jozef Hyacinthe De Craene (1880-1956). Overdruk: Appeltjes van het Meetjesland, XXIII, 1972, 8°, 9 blz.
- * Jaarboek van de geschied- en heemkundige kring van het graafschap Jette en omgeving, 9e jg. 1972, 8°, 51 blz.

- * Ons Graafschap, Kontaktblad van Geschied- en heemkundige Kring van het Graafschap Jette en omgeving, 2e jg., nr. 4
- * De Schakel- El Lazo, Buenos Aires, N° 207, Marzo 1973.

* * * * *

AANVULLENDE LEDENLIJST

490. Patisserie Bloch, Veldstraat 60	9000 GENT
491. Patisserie Bloch, Veldstraat 60	9000 GENT
492. Mej. M.L. Buyck, Terwest, 6	9080 MOERBEKE
493. Agentschap Crevits, Kortrijksesteenweg 16	9000 GENT
494. Dhr. R.E. de Baere, 1e Carabiniers Prins Boudewijn, B.P.S.3 - B.S.D.	
495. Dhr. A. de Meijer, Aaigemstraat 111	9000 GENT
496. Mej. N. De Meyer, Blankenbergestraat 24	9000 GENT
497. Mevr. De Vos, Burg. Meirsonstraat 76	9120 DESTELBERGEN
498. Dhr. J.P. Grusenmeyer, Forelstraat 129	9000 GENT
499. Dhr. A. Musschoot, Sprinkhaanlaan 12	9030 WONDELGEM
500. Dhr. E. Roels, Burggravenlaan 126	9000 GENT
501. Dhr. A. Roose, J. De Cocklaan 41	9001 GENTBRUGGE
502. Mej. I. Roosen, St. Kristoffelstraat 8	9000 GENT
503. School Gent	
504. Mevr. R. Van Caenegem, Veurestraat 18	9821 AFSNEE
505. Dhr. E. Van der Straeten, Steendam 14	9000 GENT
506. Dhr. Van Wijsberghe, Koning Albertplein 67	9002 LEDEBERG
507. Dhr. F. Verstraeten, St.Jacobsnieuwstr. 21	9000 GENT
508. Dhr. H. Vos, Forelstraat 47	9000 GENT
509. Dhr. J. Waeuttens, Nekkersvijverstr. 141	9110 ST. AMANDSB.

* * * * *

SPECIALAAL STEUNFONDS

16. GRONDKREDIET VAN BELGIE, Dhr. Cambier Prof. Laurentplein, Gent	500,-F
---	--------

Totaal: 5280,-F

* * * * *

VERBOND VAN HEEMKRINGEN IN OOST-VLAANDEREN

De jaarlijkse algemene vergadering van het Verbond van Heemkringen in Oost-Vlaanderen gaat door op zaterdag 12 mei 1973. Samenkomst: Gemeentehuis Lokeren, Markt 1. Begin stipt om 14.30 u.

DAGORDE:

- 14.30u. Ontvangst op het Gemeentehuis, tijdens de ontvangst beiaardconcert vanop de St. Laurentiustoren door stadsbeiaardier Jo Van Eetvelde.
- 15.30u. Feestzitting in de zaal van de Muziekakademie, Torenstraat 1, Lokeren.
Welkomstwoord door E.H.De Brouwer, Verbondsvoorzitter
Spreekbeurt door E.P. dr. V.Verstegen, stadsarchivaris en voorzitter van heemkring "De Souvereinen" over: Lokeren door de Geschiedenis.

Dia-vertoning: De Aloude Kovekensfeesten te Lokeren en de ontmoeting der reuzen.

Wenken, suggesties en besprekingen vanwege de aanwezige Heemkringen.

§ Na de feestzitting bezoek aan het Sted. Museum waar een tentoonstelling wordt ingericht:

Onze Lokerse windmolens, geschiedenis en Folklore. Na het museumbezoek gezellig samenzijn.

De heemkring "DE SOUVEREINEN", welke als gastheer optreedt, nodigt echter alle belangstellenden uit om reeds van in de voormiddag aanwezig te zijn te Lokeren. Het programma ziet er uit als volgt:

10 u. Samenkomst in de geklasseerde en pas gerestaureerde GROENE POORT (1668) Grote Markt 72, rechtover het Gemeentehuis.

10.30 u. a) Gelegenheid tot bezoek aan het Europese Natuurreservaat "MOLSBROEK", een 80 ha moerassig gebied; een aards paradijs voor de natuurliefhebber.

b) Bezoek aan de St. Laurentiuskerk met zijn beroemde preekstoel, (2e mooiste van het land!); na de kerk brengen we een bezoek aan de beiaard, daarna de bibliotheek en het documentatiecentrum van de kring.

c) Een derde groep kan een bezoek brengen aan het rustig en landelijk dorpje Daknam, het schilderachtige aloude kerkje en het Lokerse "Bospark".

12 u. Middagmaal. Gelegenheid daartoe wordt u aangeboden in "De Groene Poort", dagschotel 100 F.B.T.W. inbegrepen (men storte het bedrag vóór 7 mei, zie hieronder). Wie wil kan ook zijn eigen knapzak medebrengen, er wordt gezorgd dat we gezamenlijk kunnen aanzitten om daarna nog een gezellig uurtje onder elkaar door te brengen.

OP 12 MEI VERWACHTEN WE DAN OOK ALLE AANGESLOTEN KRINGEN TE LOKEREN. ER IS RUIME PARKEERGELEGENHEID OP HET MARKTPLEIN!

INSCHRIJVINGSFORMULIER

NAAM (in drukletters)

ADRES (straat en huisnummer)

GEMEENTE

HEEMKRING: HEEMKUNDIGE & HISTORISCHE KRING "GENT"

Schrijft in voor het middagmaal met personen

Stort de som van vóór 7 mei op P.R. 87781 van

Spaarkrediet, Antwerpen voor nr. 860-0003103-78 Heemkring

DE SOUVEREINEN LOKEREN.

(formulier terug te sturen: Secretariaat: ZELEBAAN 23

9100 LOKEREN